

BÜLLETEN

№ 10 (139)

yanvar 2014-cü il

20 YANVAR FACİƏSİ

Azərbaycan xalqı öz qəhrəman övladlarının fədakarlığını yüksək qiymətləndirərək hər il 20 Yanvarda onların əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad edir. 20 Yanvar hadisələri xalqımızın milli məniyinə, milli azadlıq ruhuna qarşı təcavüz idi. Lakin Azərbaycan xalqı öz qürurunu itirmədi, onun iradəsi qırılmadı. Xalqımızın qan yaddaşına silinməz faciə kimi yazılmış 20 Yanvar eyni zamanda xalqımızın tarixində bir qəhrəmanlıq səhifəsidir.

1990-cı ilin yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş cinayət, tökülmüş nahaq qanlar, insanların vəhşicəsinə qətlə yetirilməsi Azərbaycan xalqının müstəqillik uğrunda mübarizə əzmini qıra bilmədi. Azərbaycan xalqı özünün yenilməzliyini, qəhrəmanlığını, Vətənə, torpağa sədaqətini, azadlıq uğrunda mübarizə əzmini bütün dünyaya bəyan etdi. Məhz bu əzmin,

iradənin sayəsində xalqımız müqəddəs arzusuna çatdı, milli azadlığına qovuşdu. Azərbaycan müstəqil dövlət kimi dünya birliyinə daxil oldu. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın tələbi ilə hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra Azərbaycan tarixində Qanlı Yanvar faciəsi kimi

yadda qalan 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələrinin səbəbləri və nəticələri daha dəqiq araşdırıldı və müstəqil Azərbaycan Respublikası 1994-cü ildə 20 Yanvar faciəsinin hərbi təcavüz və cinayət kimi tam siyasi-hüquqi qiymətini Verdi.

20 Yanvar faciəsində şəhid olanların xatirəsini bu gün hörmətlə yad edərkən fəxrlə deyə bilərik ki, onların uğrunda canlarını qurban verdikləri müstəqilliyin əldə olunmasından artıq 21 il keçmişdir

Bu sayımızda

student activities	2
Mənəvi irsimizdən yarpaqlar	3
Профиль Ту-ман от Великих озер	4
AAPG News	5
Новости EA GE	6-7
Лейла Алимурдова	6-7
ELANLAR	8

Hörmətli ANGC-nin üzvlərinin nəzərinə!

Nəzərinizə çatdırırıq ki, hər ayın sonuncu həftəsinin çərşənbə axşamı saat 18:00-da ANGC-nin yeni ofisində (Nizami küç. 203E, Af Biznes house 5-ci mərtəbəsi, telefon 4980839) ənənəvi olaraq ümumi iclas çərçivəsində görüş keçirilir.

Brief student activities overview

During the last year Azerbaijan society of Petroleum Geologist (ASPG) has marked several milestones in its history. The society has marked a milestone of 20-th year anniversary for the society. While this has took a lot of time and efforts to organize this event. We have also done several activities for the students. As the society we do see the students as a key to success in geoscience.

The activities included the trip to the Schlumberger yard. The company has held class sessions for the students while demonstrating them the tools and different oil-field application used within the company.

In addition to this lectures and several knowledge-share activities have been conducted for the students.

In the meantime we would like to increase our contribution for young scientists in the 2014. We do plan to increase involvement of the geoscience students into practical appliance of their knowledge. This is planned through the increased number of lectures; field trips are also planned for the year. We also do constantly seek for the ways of promoting the geoscience also not among the students but also to high School

in order to increase their awareness of the science.

We hope that this year mark another successful milestone in delivering knowledge to our growing new geoscientist and building the foundation of sustainable future in the E&P industry of the country.

Ayaz Qasimov

Student coordinator of ASPG

Mənəvi irsimizdən yarpaqlar...

Artıq bir mənəli olaraq qəbul edilir ki, müasir elmin inkişaf tarixinə və xüsusilə Avropada elmin inkişafına şərq mədəniyyətinin, Ərəb əlyazmalarının təsiri olmuşdur. Ərəb dünyasında elmin inkişafında isə Məhəmməd peyğəmbərin (s.a.s.) elmi cihadla eyni tutması, elm adamı ilə şəhid arasında paralellik aparması, yəni bütövlükdə elmə böyük önəm verməsi əsas rol oynamışdır. Ərəb-şərq dünyasında alimlərin axtarıqlarında əsas istinad məbəyi isə Qurani-Kərim olmuşdur. Belə ki, həm təbiət, həm sosial cəmiyyət üzərində yüksək keyfiyyətli, sistemli şəkildə təcrübə-müşahidə aparan tədqiqatçılar, bu təcrübələrin, müşahidələrin nəticələrinin ilk öncə fəlsəfi aspektlərini araşdırmış, bu istiqamətə önəm vermişlər. Bu fikirlər isə bir sıra elmi həqiqətlərinin rüseymlərinin hələ erkən orta əsrlərdə formalaşdığını göstərir. Məsələn, Qurani-Kərimdə bir sıra ayələrdə Yerin quruluşu barədə ehtimalatlar yer tutmuşdur ki, bu faktlar yalnız XX əsrin 60-70-ci illərindən sonra öz təsdiqini tapmışdır. Məsələn dağlar barədə deyilənləri nəzərdən keçirək: **"Yer onları silkələməsin, atıb-tutmasını deyə, orada möhkəm dağlar yaratdıq."** ("Ənbiya" surəsi, 21-ci surə, 31-ci ayə, Məkkə, Peyğəmbərlər deməkdir).

**Qəhrəman Süleymanov,
Azneft İB,**

**Neft və qaz yataqlarının
işlənməsi şöbəsi, geoloq**

"Sizi yırgalamasın, atıb-tutmasını deyə, yerdə möhkəm durmuş dağlar bərqərar etmişdir" ("Loğman" surəsi, 31-ci surə, 10-cu ayə, Məkkə, müdrik şəxs olan Loğmanın adı ilə bağlıdır).

"Məgər Biz yeri döşək etmədikmi?! Dağları da dirək?!" ("Nəbə" surəsi, 88 – ci surə, 6-7 ayə, Məkkə, Xəbər deməkdir).

Plitələr tektonikasının müasir nəzəriyyəsini alimlər astronomiyada heliosentrik konsepsiyanın, genetikada DNT-nun kəşfi ilə eyni tuturlar. İlk dəfə bu fikri 1912-ci ildə meteoroloq A.Vegener təklif edərək, kontinentlərin sahil xətlərində vizual və geoloji oxşarlığı, paleoklimatik rekonstruksiya və paleontologiya vasitəsi ilə isbat etməyə çalışdı. Lakin hərəkətin nəyin nəticəsində baş verməsinə cavab tapılmadığından A. Vernerin vəfatından sonra unudulmuş, marqinal elm siyahısına daxil edilmişdi. Artıq plitələrin konveksiya-mantiyada istilik qravitasiya cərəyanları nəticəsində üfüqi hərəkət etməsi, plitələrin toqquşma-təmas zonalarında dağəmələgəlmə prosesləri baş verməsi heç kəsdə şübhə doğurmur. Bu zonalarda yer qabığının qalınlığı subduksiya prosesinin hesabına plitələrin digər hissələrinə nisbətən daha böyük qalınlığa malik olur. Məhz bu zonaların hesabına plitələrin sürəti təmas xətti boyu azalır. Dağəmələgəlmə prosesi zamanı qırıqlıq nə qədər mürəkkəbdirsə bu zona bir növ plitələrin hərəkətini əngəlləyən qıfıl, bənd rolunu oynayır. Dağəmələgəlmə zonası öz seysmoaktivliyi ilə seçilsə də, plitələrin mərkəzi hissəsi seysmik baxımdan stabil hesab edilə bilər. Bu faktlar 1400 il əvvəl Qurani-Kərimdə öz əksini yuxarıda qeyd edilən formada tapmışdır.

Dağların səthinin daimi olmayıb, zaman keçdikcə aşınması, tədricən formasını dəyişməsi və nəhayət öz yerini okean və dənizlərə verməsi də Quranda qeyd olunmuşdur: **"(O gün) dağlara baxıb onları donmuş (hərəkətsiz durmuş) zənn edərsən, halbuki onlar bulud keçdiyi kimi keçib gedərlər!"**. (Nəml surəsi, 27-ci surə, 88-ci ayə, Məkkə, Qarışqalar deməkdir).

Buna misal, 1998 –ci ildə ABŞ-ın Nevada ştatının mərkəzi rayonunda yerləşən keçilməz dağlıq ərazidə Perm yaş dövründə yaşamış dəniz reptiliyasının qalıqları tapılmışdır. XX əsrin sonu bi kimi tapıntılar Himalayda, Avropada da aşkarlanmışdır.

Əlbəttə kiçik bir məqalədə belə bir mövzunu tam əhatə etmək çətindir, lakin bu qeyd edilənlər öz irsimizə ciddi yanaşmağımız üçün bir daha işarədir.

Профиль Туман от Великих озер

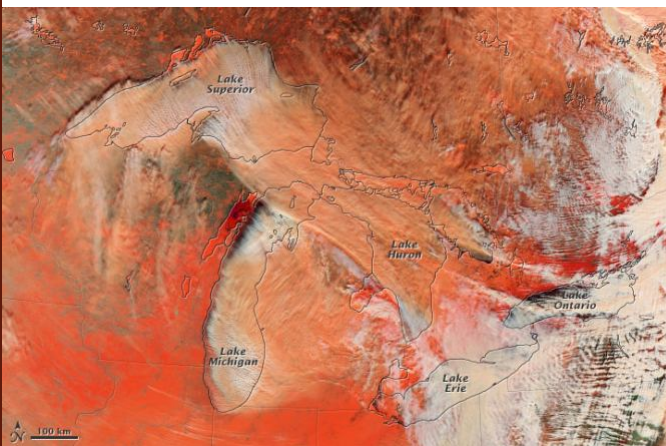
Вихревые массы арктического воздуха двинулись на юг, в континентальную часть Соединенных Штатов в начале января 2014 года. 3 января, воздушная масса начала отрываться от полярного вихря - полупостоянной системы низкого давления вокруг Канадского Баффинового острова. Холодный воздух был вытеснен на юг, в район Великих Озер струйным течением, что вызвало аномально низкую температуру во многих частях Канады и центральной и восточной части Соединенных Штатов.

Когда холодный воздух прошел над относительно теплыми водами озера Мичиган и озера Верхнее, контраст температур создал визуальное зрелище. Так как холодный и сухой воздух переместился над озерами, он смешался с теплым и влажным воздухом, поднимаясь с поверхности озера, превращая воду в пар - явление, известное как паровой туман.

НАРГИЗ АСКЕРОВА
Исполнительный директор
АОГН

6 января 2014 года, Сканирующий Спектрорадиометр Среднего Разрешения MODIS на спутнике Terra агентства NASA поймал это изображение натурального цвета формирования тумана над озерами, текущего на юго-восток с ветром. Ложно-цветное изображение (внизу), произведенное при помощи того же приспособления помогает иллюстрировать разницу между снегом (яркий оранжевый), водными облаками (белый), и смешанными облаками (персик). Водные облака формируются исключительно за счет жидких капель воды, смешанные же облака содержат и капли воды, и кристаллы льда.

Чтобы понять, как туман выглядел на земле, посмотрите видеоклипы, включенные как часть этой истории в Huffington Post.

A swirling mass of Arctic air moved south into the continental United States in early January 2014. On January 3, the air mass began breaking off from the polar vortex, a semi-permanent low-pressure system with a center around Canada's Baffin Island. The frigid air was pushed south into the Great Lakes region by the jet stream, bringing abnormally cold temperatures to many parts of Canada and the central and eastern United States.

When the cold air passed over the relatively warm waters of Lake Michigan and Lake Superior, the contrast in temperatures created a visual spectacle. As cold, dry air moved over the lakes, it mixed with warmer, moister air rising off the lake surfaces, transforming the water vapor into fog—a phenomenon known as steam fog.

On January 6, 2014, the Moderate Resolution Imaging Spectroradiometer MODIS on NASA's Terra satellite captured this natural-color image (top) of fog forming over the lakes and streaming southeast with the wind. A false-color image (bottom) produced with data from the same instrument helps illustrate the difference between snow (bright orange), water clouds (white), and mixed clouds (peach). Water clouds are formed entirely by liquid water drops; mixed clouds contain both water droplets and ice crystals.

To see what the steam fog looked like from the ground, view the video clips included as part of this story in the Huffington Post.

Геологи, взволнованные о потенциале ТМ

Сверла по пути к глубоким целям часто прорубают зоны с минимальными шоу углеводорода.

Иногда это могло бы быть неприятностью. Но иногда лучше не списать этих более мелких, неожиданных задиры как зоны мусора.

У них может быть большое обещание – если не теперь тогда в будущем, используя передовую технологию, которая должна все же быть разработана.

Это, кажется, история Мелового периода Tuscaloosa Marine Shale (TMS), который происходит через центральную Луизиану и в юго-западный Миссисипи. Это - возраст, эквивалентный очень производительному Иглу Форду в Техасе.

ТМ происходят между верхними и более низкими единицами формирования Таскалусы, которое произвело огромные объемы углеводородов за эти годы от гигантских областей в знаменитой Тенденции Таскалусы. Производство - из более низкой Таскалусы Крупная фация Песка.

Глубокие ТМ с высоким давлением, как обычно думают, поставили очень производительные пески в Тенденции Таскалусы.

Назад ввремя, ТМ рассматривался как своего рода кровать неприятности, бросая немного нефти, когда проникли нисходящим перемещением верло.

Попытки произвести из сланца в 1970-х были некоммерческими. Несмотря на это, хорошо сверливший в 1977 в северном Округе Tangipahoa выгоняет несколько bopd даже сейчас.

Публикация в 1997, основанная на исследовании, проводимом Научно-исследовательским институтом Бассейна Университета штата Луизиана (теперь энергетическая Часть Исследования Бассейна Геологической службы Луизианы), показала, что ТМ питают приблизительно семь миллиардов баррелей нефти, ждущих восстановления.

Такое число, как гарантируют, захватит внимание толпы E&P.

Этот потенциал, объединенный с продолжающимися достижениями в горизонтальной технологии бурения и гидроразрыве, означал, что игра была неизбежна.

Drill bits en route to deep targets often cut through zones with minimal hydrocarbon shows. Sometimes that might be a nuisance. But sometimes it's best not to write off these shallower, unexpected teasers as trash zones.

They may have great promise – if not now then in the future, using advanced technology that has yet to be developed.

This appears to be the story of the Cretaceous-age Tuscaloosa Marine Shale (TMS), which occurs across central Louisiana and into southwestern Mississippi. It's age equivalent to the highly productive Eagle Ford in Texas.

The TMS occurs between the upper and lower units of the Tuscaloosa formation, which has produced enormous volumes of hydrocarbons over the years from giant fields in the famed Tuscaloosa Trend. Production is from the lower Tuscaloosa Massive Sand facies.

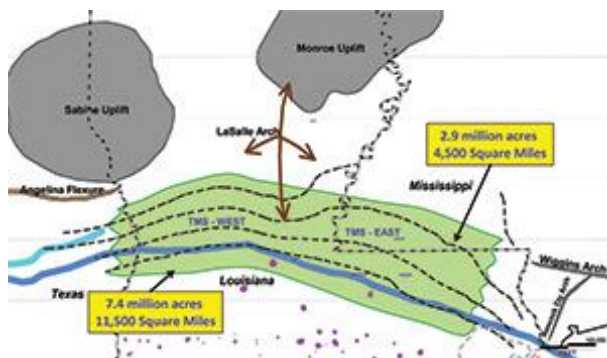
The deep high-pressure TMS is generally thought to have sourced the highly productive sands in the Tuscaloosa Trend.

Back in time, the TMS was viewed as a kind of nuisance bed, throwing a tad of oil when penetrated by the downward-moving drillbit.

Attempts to produce from the shale in the 1970s were non-commercial. Even so, a well drilled in 1977 in northern Tangipahoa Parish is kicking out a few bopd even now.

A publication in 1997 based on a study conducted by Louisiana State University's Basin Research Institute (now the Basin Research Energy Section of the Louisiana Geological Survey) revealed the TMS harbors an estimated seven billion barrels of oil awaiting recovery. Such a number is guaranteed to grab the attention of the E&P crowd.

This potential, combined with ongoing advances in horizontal drilling technology and hydraulic fracturing, meant a play was inevitable. Problem is, it's taking a long time to prove commercial.

EAGE Local Chapter теперь на Facebook!

Создана страница Азербайджанского подразделения EAGE в соцсети Facebook – **EAGE LC Azerbaijan**. С помощью этой страницы анонсы мероприятий, которые организует подразделение, будут проводиться более эффективно, будут освещаться мероприятия (важные научные семинары, интересные встречи, экскурсии для студентов и специалистов геонаук и др.), а также члены подразделения более оперативно ознакомятся с планами LC Azerbaijan.

Лейла Алимурадова,
секретарь EAGE LC
Azerbaijan

Ознакомьтесь с книжными новинками

Элементы объемной (3D) сейсморазведки (2012):

Автор: *Кузнецов В.И.*

Трехмерная сейсморазведка является наиболее эффективной технологией наземных геофизических исследований при построении детальной геологической модели и проектировании оптимальной схемы разработки месторождений углеводородов. В последние годы объемы исследований по этой технологии по сравнению с другими методами полевой геофизики непрерывно растут. Знание основ объемной (3D) сейсморазведки является важной частью геолого-геофизического образования. В издании рассмотрены некоторые практические аспекты применения технологии 3D сейсморазведки.

Геофлюидодинамика нефтегазоности и подвижных поясов (2011):

Авторы: *Керимов В.Ю., Рачинский М.З.*

Впервые в геологической литературе приводится системное обобщение всех известных к настоящему времени данных по гидрогеохимическим, геофлюидодинамическим, геобарическим, геотемпературным полям альпийских геосинклинальных регионов. Выявлены и проанализированы особенности химического состава подземных вод, их вариаций и закономерностей распространения в природных резервуарах. Исследованы природа и пространственное распределение аномально высоких пластовых (АВПД) и поровых (АВПоД) давлений в недрах неравновесной складчатости подвижных поясов, их роль в формировании дизъюнктивов, структурных планов, региональных и локальных складчатых форм, миграции и аккумуляции УВ, консервации и диссипации их скоплений. Рассмотрены вопросы формирования геотемпературного режима и его связи с нефтегазоносностью

Паутина (2013)

Автор: *Ампилов Ю.П.*

Главные герои романа связаны с нефтегазовой отраслью, составлявшей и тогда и сейчас основу экономики страны. На их примере автор прослеживает всю историю последних трех десятилетий. Герои прямо или косвенно являются участниками самых

путча 1991 года, расстрела Верховного совета в 1993 году, приватизации девяностых с «левыми» схемами реализации нефти и последующего появления «олигархии». Даже громкие дела 1990-х и 2000-х годов косвенно касаются некоторых персонажей повествования. Большинство героев «доживают» и до наших дней, когда главенствуют иные хозяйственные и коррупционные механизмы, опутавшие страну словно паутина. В произведении присутствуют несколько сюжетных линий: от мастера на промысле до олигархов и руководителей отрасли и государства в различные периоды. Два главных героя по образованию геофизики, а сам роман посвящен грядущему 70-летию Отделения геофизики Геологического факультета МГУ им. Ломоносова. Роман написан живо и увлекательно. Развитие судеб главных героев непредсказуемо в таких изменяющихся условиях, что и заменяет какую-либо детективную или любовную историю, хотя таковые тоже присутствуют в произведении. Роман позволяет по-новому взглянуть на очень многие события, происходившие в нашей стране. Правдоподобность изложению придает тот факт, что автор, Юрий Ампилов, сам всю жизнь проработал в нефтегазовой отрасли и знает многие проблемы, что называется, «изнутри». Роман основан на реальных событиях, о чем дополнительно свидетельствуют краткие информационные и аналитические вставки между главами. Пожалуй, это первое произведение в современной литературе, в котором в художественной форме так глубоко отражена сущность смены эпох на рубеже тысячелетий.

Подробно ознакомится с другими новинками можно по ссылке:

<http://eage.ru/ru/publications/books.php>

Azərbaycanın palçıq vulkanları haqqında yeni məlumatlar alınıb

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Geologiya İnstitutu ölkə ərazisində palçıq vulkanlarının helikopterlə tədqiqini həyata keçirib. AMEA-dan ANS PRESS-ə verilən məlumata görə, aerotədqiqat işləri Abşeron, Şamaxı-Qobustan və Aşağı Kür neftli-qazlı rayonlarında yerləşən aktiv vulkanları, eləcə də Bakı arxipelaqındakı ada vulkanları üzərində aparılıb. Bu işlər “Dünya palçıq vulkanları” atlasının çapa hazırlanması ilə əlaqədar təşkil edilib. Tədqiqat zamanı palçıq vulkanlarının fəaliyyətinə dair yeni məlumatlar da alınıb.

İnstitutun Palçıq vulkanizmi şöbəsinin rəhbəri, geologiya-mineralogiya elmləri doktoru, professor Adil Əliyev qeyd edir ki, vulkanların aerofotoşəkilləri ilk dəfə Azərbaycan palçıq vulkanları atlasının tərtib olunması və onun 1971-ci ildə nəşri ilə əlaqədar əldə edilib.

Elanlar

Apply for RomeMUN 2014 Conference.

150 scholarships are available this year. The deadline is 8th of December, 2013. Save the date: 13rd-17th March 2014!

<http://www.romemun.org/>

BENGAZI: THE NEW VALUE AND HEART OF LIBYA OIL, GAS AND POWER INDUSTRY. 15-18 September 2014

<ilker@icffair.com>

January 20-22 International Petroleum Technology Conference Doha Qatar

www.iptcnet.org

March 9-12 GEO 2014 11th Middle east Geosciences Conference and Exhibition, Bahrain

Conference and Exhibition centre

www.geo2014.com

March 25-28 Offshore Technology Conference (OTC Asia) , Kuala Lumpur, Malaysia

Theme: " Meeting the Challenges for Asia's Growth"

otcasia@otcnet.org www.otcasia.org/2014/

New Online Courses Offered

[Geology of the Grand Canyon, Bryce Canyon, and Zion National Parks](#) -

an AAPG E-Symposium

[Technical Writing Triage](#) - an AAPG E-Symposium

Strategic Decision-Making: [Current Issues in the Oil Industry](#) - an AAPG Online Course

Virtual Field Trip: educate@aapg.org

[Playmaker Forum](#), January 23

[Deepwater GTW](#), January 28-29

Уважаемые Коллеги!

ЕАГО предлагает Вам принять участие в четвертой международной научно-практической конференции для геологов и геофизиков "НЕФТЕГАЗОВАЯ ГЕОЛОГИЯ И ГЕОФИЗИКА-2014", которая пройдет в городе Калининграде.

SPONSORLAR:

Materiyan tərtil edənlər:

Süheylə Məhərrəmovə (redaktor)

Namiq İsmayilzadə (redaktor müavini)

Leyla Əlimuradova

Əlaqə:

www.aspg.az, www.eage.az

office@aspg.az

<https://www.facebook.com/aspg.az>